ПРЕДМЕТ КОНТРОЛЮ ТА НАГЛЯДУ ЗА ВЕДЕННЯМ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ

Володимир Євстахійович ЧЕРНЯВСЬКИЙ,

аспірант відділу організації освітньо-наукової підготовки Харківського національного університету внутрішніх справ

Контроль та нагляд за веденням лісового господарства не є явищем всеосяжним, що обумовлено наявністю чітко визначеного предмету такої діяльності. У тлумачному словнику української мови «предмет» – це поняття, що становить зміст думки, пізнання; те, на що спрямована пізнавальна діяльність; те, що може перебувати у відношенні [1]. У Юридичній енциклопедії Ю. С. Шемшученка акцентується увага на тому, що поняття «предмет» у праві означає сукупність суспільних відносин, які регулюються правовими нормами, тобто правовідносини. Ці відносини пов'язані з матеріальними чи нематеріальними благами, що виступають як об'єкти правового впливу. Предмет права за змістом близький до поняття предмета правового регулювання. Він може мати загальний або родовий характер, причому родовий предмет слугує основою для поділу системи права на окремі галузі та інститути, залежно від специфіки відповідних груп суспільних відносин. Розуміння предмета права є ключовим для визначення меж і характеру правового регулювання, а також для аналізу структури права як у загальному, так і в галузевому вимірі [2, с. 60].

В.В. Новіков зазначає, що предмет контролю - це стан і поведінка об'єкта управління, його конкретні напрямки діяльності, оскільки найважливішим моментом перевірки є оцінка виконаної роботи, на основі якої вживаються заходи для забезпечення своєчасної і якісної підготовки управлінського рішення і неухильного його виконання. Конкретні предмети контролю визначаються керівником, виходячи із завдань та функції контрольованих служб, підрозділів і окремих працівників [3, с.118]. В.О. Невядовський в своєму дисертаційному дослідженні вказує, що предметом контролю є весь комплекс управлінсько-організаційної діяльності в галузі вищої освіти, який направлено на підтримку належного рівня якості як освітніх послуг, так і будь-яких інших процесів, направлених на забезпечення їх якості. Підкреслено, що важливість визначення предмету контролю є не лише теоретичним, але й практичним завданням, адже саме цей фактор визначає межі контрольної діяльності за якістю освіти в Україні [4]. В.М. Нелеп вказує, що предметом контролю і нагляду виступає: виробництво (посівні площі, урожайність, поголів'я худоби і птиці, їхня продуктивність, баланси продукції); реалізація (обсяги, строки і канали реалізації продукції, реалізаційні ціни, умови реалізації); використання трудових ресурсів (склад працівників та залучен-ня їх до праці, затрати праці, рівень її оплати, мотивація до праці); матеріальні витрати (придбання та використання матеріалів, енергії, добрив, насіння, кормів; ціни купованих і власних матеріалів); інвестиції (розмір і джерела їх, фінансування інвестицій, підготовка об'єктів до експлуатації); фінанси (доходи і витрати, прибутки і збитки, рух готівки, валовий дохід і прибуток та їх розпо-

© Чернявський В. Є., 2022

діл) [5]. О.М. Музичук в рамках діяльності правоохоронних органів вказує, що предметом контролю є сукупність напрямів діяльності правоохоронних органів, їх безпосередню поведінку як учасників суспільних правовідносин, на які спрямована контрольна діяльність суб'єкта контролю як одну з гарантій охорони й захисту прав та законних інтересів об'єктів контролю від свавільних та упереджених дій контролюючих суб'єктів. Чітке визначення предмета державного контролю, з одного боку, дає змогу розмежовувати компетенції контролюючих суб'єктів, з другого - запобігати незаконному втручанню суб'єкта контролю в діяльність підконтрольного йому об'єкта [6, с.52].

Повноваження органів державного контролю у сфері лісового господарства охоплюють широкий спектр завдань та функцій, спрямованих на забезпечення дотримання вимог законодавства щодо збереження, використання та охорони лісових ресурсів. Ці повноваження включають організацію та проведення перевірок, моніторинг стану лісів, виявлення та попередження порушень, а також застосування заходів адміністративного впливу до суб'єктів, які не виконують встановлені норми.

Основними завданнями є захист лісових територій від незаконної вирубки, пошкодження, пожеж та інших загроз, що можуть негативно впливати на екосистему. Органи державного контролю, такі як Державне агентство лісових ресурсів України та Державна екологічна інспекція, здійснюють контроль за дотриманням правил лісокористування, зокрема, забезпечують виконання законодавчих вимог щодо раціонального використання лісових ресурсів, відновлення лісів та забезпечення екологічної стабільності. Вони також мають повноваження видавати приписи про усунення порушень, зупиняти діяльність, що шкодить лісовому фонду, та накладати адміністративні стягнення за недотримання законодавства. Крім того, вони координують взаємодію з правоохоронними органами та місцевими адміністраціями з метою забезпечення належного рівня охорони лісів. Органи контролю наділені правом здійснювати регулярні та позапланові перевірки суб'єктів господарювання, які займаються лісокористуванням, видобутком деревини, а також здійснюють заходи з відновлення лісових ресурсів.

Таким чином, предмет контролю та нагляду за веденням лісового господарства представляє собою сукупність дій, процесів і результатів діяльності, які підлягають моніторингу, перевірці, оцінці та регулюванню з боку уповноважених органів державної влади з метою забезпечення дотримання вимог чинного законодавства, сталого використання, охорони, захисту, відтворення та раціонального ведення лісового господарства.

Предмет контролю, як вбачається, найбільш доцільно поділити на чотири групи: 1) певний вид господарської діяльності у сфері лісового господарства, який здійснюється на постійній чи тимчасовій основі: заготівля деревини; проведення рубок головного користування, санітарних, формувальних; лісовідновлення і лісорозведення; догляд за лісами; рекреаційне використання лісів; 2) природні об'єкти, що включають ресурси та території: лісові насадження; ґрунти; біорізноманіття (флора, фауна); водні об'єкти в межах лісових територій; природно-заповідні території в складі лісового фонду; захисні лісові смуги, рекреаційні ліси, прибережні захисні смуги; 3) документація, що включає: дозволи, ліцензії, акти перевірок; документи екологічної оцінки; лісорубні квитки; проєкти та план лісоуправління; звіти про рубки та лісовідновлення; 4) екологічна відповідність, що полягає у перевірці того, наскільки

© Чернявський В. Є., 2022

ведення лісового господарства відповідає: дотримання екологічного законодавства; впливу на довкілля (оцінка впливу, порушення екосистем).

Список використаних джерел:

1. Новий тлумачний словник української мови. У 4-х т. 42 тис. слів. Укладачі В. Яременко, О. Сліпушко. К.: "Аконіт", 1999.

2. Юридична енциклопедія: в 6 т. Т. 5: П-С / ред. Ю. С. Шемшученко та ін.; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. Київ: Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2003. 736 с.

3. Новіков В. В. Внутрівідомчий контроль як засіб забезпечення законності і дисципліни в органах внутрішніх справ [Текст] : дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Новіков Віталій Володимирович ; Харківський національний ун-т внутрішніх справ. Х., 2006. 201 с.

4. Невядовський, В. О. Адміністративно-правові засади здійснення контролю за якістю вищої освіти в Україні : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Суми, 2021. 403 с.

5. Планування на аграрному підприємстві. Нелеп В.М. К.: КНЕУ, 2004. 495 с.

© Чернявський В. Є., 2022